

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Нашият екип Ви представя Програмата за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България за следващите 4 години.

През изминалите два месеца и половина ние работихме упорито не само по текущите задачи в министерството, не само по планиране на практическото реализиране на всички онези добри идеи от предизборната програма на ПП ГЕРБ, заради които спечелихме Вашето доверие. През изминалите два месеца и половина ние изградихме екип от съмишленици, които с прагматизъм и амбиция имат волята да поемат отговорност по изпълнението на програмата.

В предложения документ са нашите идеи за повишаване качеството на българското образование и пътят, по който ние градим достъпната образователна среда; ще прочетете за желанието ни да привлечаме младите хора, да развиваме българската наука и да стимулираме „ученето през целия живот“. Образованието е ефективният отговор на кризата и най-верният път за излизане от нея и затова Правителството за европейско развитие на България защити нашата сфера в условията на изключително тежко финансово състояние на страната.

Решихме да сложим всички наши идеи в нов тип формат за правене на такива програми. Чрез него ние казваме не само какви са нашите приоритети, но и как да ги постигнем и най-важното – какви национални и европейски програми към Министерството на образованието, младежта и науката подпомагат финансово практическата работа. Нашият екип е убеден, че точно този програмен подход при планиране на дейностите, а и при изготвяне на бюджета, позволява ефективно, прозрачно и отчетно изразходване на средства.

В предложения вариант на четиригодишна програма предстои да бъдат прибавени приложенията, най-важното от които е Планът за действие. Екипът на Министерството на образованието, младежта и науката поема отговорността да го предложи в рамките на следващите 20 дни. През това време ние очакваме Вашите мнения и предложения към програмата. Убедена съм, че това широко обществено обсъждане ще ни позволи през следващите 4 години да работим заедно за засилване на гражданската мисия на българските училища и университети, да правим България привлекателна за младите хора и да градим икономика, основана на знанието.

Summary of Comments on Програма на МОМН 2009-13 г.

This page contains no
comments

С уважение и благодарност за Вашата подкрепа,

Йорданка Фандъкова

Министър

на образованието, младежта и науката

This page contains no
comments

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

Програма за развитие
на образованието, науката и младежките политики в Република България
(2009 – 2013 г.)

This page contains no
comments

Съдържание

ВИЗИЯ	6
МИСИЯ	6
ПРИНЦИПИ НА УПРАВЛЕНИЕТО	7
ВРЪЗКА НА ПРОГРАМАТА НА МИНИСТЕРСТВОТО С ПЛАНА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА НА ПРАВИТЕЛСТВОТО ЗА ЕВРОПЕЙСКО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ	8
ПО-ЗНАЧИТЕЛНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА	10
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ПЕРИОДА 2009 - 2013	12
СТИМУЛИРАНЕ ВЪВЛИЧАНЕТО НА МЛАДИТЕ ХОРА В РАЗРАБОТВАНЕТО И ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА СЕКТОРНИ ПОЛИТИКИ	26
*ПРИЛОЖЕНИЯ	38
Приложение 1: Референтни документи.....	38
Приложение 2: Анализ на образователната и на научноизследователската система.....	38
Приложение 3: План за действие	38

Author: Павел

Subject: Прикачен файл

Date: 01.12.2009 г. 21:25:05

 Прилагам полученото при "опресняване" на съдържанието -->
Index_MOMN_Agenda_2009-2013 - PL.pdf

Струва ми се доста по-изчерпателно и подредено.

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ПОЕМАНЕ НА ОТГОВОРНОСТ

Четиригодишната програма за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България за периода 2009 - 2013 г. е изготвена въз основа на политическата програма за управление в сферата на образованието и науката на политическа партия ГЕРБ и на стратегическите документи на Европейския съюз. Нашите приоритети отчитат специфичните особености и традиции на българската образователна и научноизследователска среда и представляват основен елемент от програмата на Правителството за европейско развитие на България, който показва пътя за изграждане на икономика, основана на знанието.

Нашият екип поема отговорност да провежда интегрирана политика, в която водеща роля имат образованието, възпитанието и личностното развитие на децата и младите хора в България, и се ангажира с постигането на **планираните резултати** при пълна прозрачност и отчетност на управлението.

Page: 5

Author: Павел

Subject: Маркирано

Date: 01.12.2009 г. 22:15:43

T Кои точно са планираните от министерството резултати?

Програмата трябва да даде точен и еднозначен отговор именно на този въпрос, както и на съпътстващите го въпроси: "Как се измерват планираните резултати?" и "Кои са индикаторите и какви са стартовите им стойности?"

Степента на *изчерпателност, конкретност и яснота* на програмата са и факторите предопределящи ползата от нея.

ВИЗИЯ

Да изградим конкурентна европейска образователна и научноизследователска среда в България, която насърчава и подкрепя всяка отделна личност в нейния стремеж към творческо и професионално развитие.

МИСИЯ

Министерството на образованието, младежта и науката чрез постоянната си работа с другите заинтересовани страни създава гаранции, че децата и младите хора в съвременното демократично общество придобиват нагласата, знанията и уменията, които са им необходими, за да учат цял живот, да се трудят и проявяват високо гражданско съзнание.

~~Науката в България осигурява възможности и ресурси за създаването на конкурентна, динамична и основана на знания икономика.~~

Page: 6

Author: Павел
Subject: Забележка
Date: 01.12.2009 г. 21:26:51

Визията е размита, а би трябвало да е кристално чиста и ясна! Тя трябва да е един възможно най-кратък и ясен образ на бъдещето, както го виждате вие, авторите на документа, в най-смелите си представи и желания. Трудно ми е да повярвам, че си представяте и пожелавате силно именно "конкурентна европейска образователна и научноизследователска среда". Та тук има поне 2 понятия, които аз не зная какво точно означават: "европейска образователна среда" и "научноизследователска среда"! На мен ми е невъзможно да си го представя това ваше бъдеще, в което горните неясноти "насърчават и подкрепят всяка личност в нейния стремеж към творческо и професионално развитие"

Author: Павел
Subject: Задраскано
Date: 01.12.2009 г. 22:16:31

Тук говорите за мисията на MOMH, нали така? За това какъв е приносът на министерството в реализирането на бъдещия свят, описан във визията ви? В такъв случай това последното изречение изглежда не на място. Защото тук трябва да говорите само за приноса на MOMH, оставяйки настрана приноса на науката. Считам, че е мястото на това изречение, ако изобщо държите да го има в началото на документа, е по-скоро във Визия-та.

ПРИНЦИПИ НА УПРАВЛЕНИЕТО

Ориентираност към личността	Най-важната задача на системата е успехът на личността.
Равен достъп	Всеки гражданин има право да получи качествено образование, което отговаря на нуждите и способностите му.
Сътрудничество	Успешната образователна и научноизследователска политика - като се започне от детската градина и се стигне до висшите училища, продължаващото обучение и научноизследователските институти – се основава на широко участие в цялата верига на политиките – от концепцията до изпълнението. По-широкото участие създава по-голямо доверие в крайния резултат и в институциите, които осъществяват политиките.
Отговорност	Всички сектори, ангажирани в образователната и научноизследователската система, носят отговорност за постигане на трайни ефекти с дългосрочно въздействие.
Гъвкавост	Образователната и научноизследователската система е ориентирана към многообразните личностни и обществени потребности и предоставя възможности за свободен избор на обучаваните.
Единство в многообразието	Обучението, подготовката и възпитанието на децата и младите хора се осъществяват в рамките на единна културно-образователна среда, която създава гаранции за защита и развитие на отделните култури и традиции в рамките на обща образователна политика и общо културно-езиково пространство.
Новаторство	Образователната и научноизследователската система демонстрира воля и възможности за възприемане на нови подходи и философии с цел постигане на по-добри резултати.
Автономност	Институциите в системата на образованието и науката се ползват с автономия да провеждат собствени политики.
Отчетност	Всички участници в образователната и научноизследователската система отговарят и се отчитат за своите действия с цел осигуряване на ефикасност, ефективност и резултатност на политиките.
Ефективност	Динамично управление и обвързване на ресурсите с конкретни резултати, оценка на миналия опит и бъдещото въздействие.
Законосъобразност	~~Всички цели, приоритети, мерки и конкретни действия съответстват на Конституцията на Република България, на законите и другите нормативни актове.~~

Page: 7

Author: Павел

Subject: Задраскано

Date: 01.12.2009 г. 21:36:48

~~Т~~ Тази точка ми изглежда излишна.

Не мисля, че е необходимо да заявявате готовност да спазвате закона!

А ако не го декларирате? Означава ли, че не ще го спазвате?!

ВРЪЗКА НА ПРОГРАМАТА НА МИНИСТЕРСТВОТО С ПЛАНА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА НА ПРАВИТЕЛСТВОТО ЗА ЕВРОПЕЙСКО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ

Програмата за развитие на образованието, науката и младежките политики е съобразена с приоритетите и подпомага постигането на целите, заложи в плана за изпълнение на Програмната декларация на правителството за европейско развитие на България. По-специално работата на министерството има особен принос към изпълнение на следните приоритети:

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 1: “ПОВИШАВАНЕ ДОХОДИТЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ, РАСТЕЖ И МОДЕРНИЗИРАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА”

Нашата цел е да работим за изграждане на конкурентоспособна национална научна инфраструктура като елемент от Европейската изследователска област, която интегрира България в Европейското изследователско пространство. Развитието на икономика, базирана на знание и на иновационни дейности, предполага засилване на интеграцията между научните институти и университетите в страната и връзката им с бизнеса и с приоритетите на обществото.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 4: „ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДОВЕРИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ НИ ПАРТНЬОРИ КЪМ СТРАНАТА И РАЗМРАЗЯВАНЕ НА СПРЯНОТО ЕВРОПЕЙСКО ФИНАНСИРАНЕ”

Като държава-член ние трябва активно да участваме в процеса на създаване и реализиране на общите политики на Европейския съюз, като същевременно отстояваме своите национални интереси и създаваме условия за тяхната реализация.

Нашата цел е подобряване качеството на образованието чрез ефективно участие на България в процеса на вземане на решения на Европейския съюз в областта на образованието, обучението и признаването на професионални квалификации, активно участие в усвояване на средствата от Европейския социален фонд и средствата от националното финансиране по проекти и програми в сферата на образованието при пълна прозрачност на управлението и гарантиране на съответните контролни механизми.

В този смисъл разработването и прилагането на система от антикорупционни мерки в сферата на образованието е част от общите усилия за реформиране на сектора за повишаване качеството на услугата.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 6: „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ НА НАЦИЯТА И СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА УСПЕХ НА ВСЕКИ ГРАЖДАНИН”

Нашата цел е да подготвим българските граждани за учене през целия живот, като предоставим качествено и отговарящо на световните тенденции образование. Качественото образование от детската градина до 12 клас дава възможност на децата и младите хора да се развиват като отговорни, грижовни и активни членове на

Page: 8

Author: Павел
Subject: Коментар
Date: 01.12.2009 г. 21:27:28

Добра работа!
Този параграф е едно от най-ценните и издържани неща в документа.

Author: Павел
Subject: Забележка
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

Бих предпочел да заявите по-смело *Фундаменталната цел на училищното образование в България*, вместо да я маскирате така тук.

обществото. То запазва и развива таланта на всяко дете, така че да живее пълноценно, да придобива с радост нови знания и умения и да израства като самостоятелна, мислеща и социално отговорна личност. Висшето образование и ученето през целия живот надграждат училищното образование и правят личността конкурентоспособна на българския и на световния пазар на труда, като създават устойчиви механизми за инвестиране в младежта като значим социален капитал и за мобилизиране потенциала на младите хора в развитието на България и на Европейския съюз.

Page: 9

Author: Павел

Subject: Забележка

Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

Виж предишната забележка.

ПО-ЗНАЧИТЕЛНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Идентифицирани са няколко външни за системата на образованието и науката фактора, които оказват особено силно въздействие върху политиката на министертството. Екипът ги разглежда в контекста на формулиране на стратегическите приоритетни направления, които имат амбицията да осигурят **качество на образованието, равен достъп до образование и отваряне на образователната система, условия и среда за реализиране на практика на образователната концепция „Учене през целия живот”, превръщането на България в средносрочен план в страна, в която знанието и иновациите са двигателят на икономиката.**

Променяща се демографска ситуация	Променящата се демографска ситуация в България, намаляването броя на населението и хората в трудоспособна възраст оказват силно влияние върху образователната система. По данни от доклад на Световната банка сред всички страни-членки на Европейския съюз България бележи най-бърз спад в броя на населението. Прогнозните резултати (Световна банка, ООН, Национален статистически институт) показват тенденция за трайно намаляване на населението, което се очаква към 2025 година да бъде около 6 милиона души. Като резултат от това, населението в трудоспособна възраст (между 15 и 64 години) ще намалява в България. ~~Това изисква рязко повишаване на уменията и знанията на наличната работна сила, съответно е големи инвестиции за повишаване производителността на труда, така че да се достигне жизненият стандарт на останалите страни-членки на Европейския съюз.~~
Обществени ценности и повишаващи се очаквания	Образованието е индивидуално и обществено благо и затова е лична и обществена отговорност. То не е и не трябва да бъде грижа само на държавата, а и на отделния индивид, както и на обществото като цяло, представено от различни негови организации и сдружения. През последните години у нас се наблюдава нарастващ интерес от страна на обществото към проблемите в тази сфера. Публичният образ на образованието, който би трябвало да се ползва с обществена подкрепа, често провокира родители, работодатели и медии да обвиняват образователната система за проблемите на децата и младите хора в България, за проблемите на пазара на труда и за редица други трудности. Очакванията на обществото са свързани с изграждането и утвърждаването на система, която да отговаря на разнообразните нужди на гражданите на съвременното демократично общество и да осигурява достъп до оптимални условия за обучение, включващо избор и възможност за успех на всички от детската градина до висшите училища и продължаващото обучение. Обществото изисква устойчива образователна система с безусловна публичност и прозрачност на управлението и състоянието.
Непрекъснато	Пазарът на труда – както в отделните държави-членки, така и

Page: 10

Author: Павел

Subject: Задраскано

Date: 01.12.2009 г. 21:37:40

Изводите ви от последствията от предвижданите демографски динамики не са неоспорими, затова е по-добре фази като тази да отпаднат.

"Жизненият стандарт на останалите страни в ЕС" не означава нищо. Нито е ясно какво точно означава "жизнен стандарт", нито той е еднакъв навсякъде в "другата Европа". Освен това не е сигурно, че инвестициите в образованието са единственото нещо, което вдига производителността на труда. Нека тук останат само фактите и статистиките.

<p>нарастване на изискванията, които пазарът на труда поставя към квалификацията на работещите</p>	<p>на в Европейския съюз като цяло – се сблъсква с различни процеси на развитие. Наблюдава се тенденция към засилено търсене на висококвалифицирана и адаптивна работна сила с най-различни умения (не само технически, но и социални и културни, като например умения за комуникация, умения за разрешаване на конфликти, мултидисциплинарен подход и др.). Все повече се сближават изискванията, които се поставят към работниците, извършващи т.нар. „нискоквалифициран“ или „средноквалифициран“ труд. Като цяло за тези дейности се изисква все по-висока квалификация, а търсенето на работа, свързана с по-ниска квалификация, намалява.</p>
<p>Влияние на технологиите</p>	<p>на Технологиите играят водеща роля в образованието и науката. Те дават възможност за нови подходи при преподаването и ученето, улесняват обучението и развитието на преподавателите и ефективността на администрацията. Развитието и съчетаването на традиционните добри преподавателски практики с използването на технологии ще подпомогне изграждането на умения, които ще осигурят на младите хора успех в съвременното общество, основано на знанието.</p>
<p>Въздействие на глобализацията</p>	<p>на Съвременните детски градини, училища, университети и научноизследователски институти съществуват и функционират в динамична глобална среда, която се характеризира с икономическа и политическа свобода и със зачитане принципите на пазарната икономика в условия на трансформация на много от националните икономики, със задълбочаване на глобалния екологичен проблем, с възникване на мултикултурни ценности и засилване на международните контакти с помощта на развиващите се информационни технологии. ~~Образованието и науката в България трябва да се възползват от всички възможности за комуникация без граници и в реално време, за свободно придвижване на хора, улесняващо получаването на желаното и по-качествено образование във всички точки на евета.~~</p>
<p>Продължаваща финансова икономическа криза</p>	<p>и Европейската комисия, Международният валутен фонд и други международни финансови институции продължават да ревизират прогнозите си за развитието на икономическата ситуация в средносрочен план, като се отчита и възможността за трудно възстановяване от кризата и за забавяне на началото на новия възходящ цикъл на икономическо развитие. Това налага ефективното използване на наличните средства, както и едно модерно, прозрачно управление, в което водеща е образователната система. ~~Управление, основано на постигнати резултати, прецизна отчетност и адекватно съотношение между административните и програмните разходи в полза на програмите.~~</p>

Author: Павел
Subject: Задраскано
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46
Т Ненужен коментар, отежняващ само текста.

Author: Павел
Subject: Задраскано
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46
Т Ненужен коментар, отежняващ само текста.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ПЕРИОДА 2009 - 2013

Изложените тук стратегически приоритети са идентифицирани след внимателен анализ на всички външни и вътрешни предизвикателства. Те са базата, на която са формулирани основните дейности на министерството, и са свързани с новия образователен модел, който измества фокуса на вниманието от преподавателя към образователните потребности на личността. Целта е чрез наложената промяна **обучаваните** да намерят съвременни решения на своите образователни очаквания, както и да получат адекватна подготовка за бъдещата им професионална реализация, кариерно и личностно развитие.

ПОСТИГАНЕ НА **ЕВРОПЕЙСКО** КАЧЕСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО

<p>Какво означава това?</p>	<p>Образованието от детската градина до висшето училище запазва и доразвива уменията за учене, откривателството и толерантното отношение към „различния“. Учебният процес помага на всички възпитаници да придобият солидни умения за четене, писане, говорене и математически познания. Насърчава ги да мислят творчески, логично и самостоятелно, да се аргументират ясно и точно, да поемат отговорност и да вземат индивидуални и колективни решения. Освен това образованието изгражда практически умения за справяне, за вземане на решения и правене на актуален избор за здравето, кариерата и бъдещето, развива у децата и младите хора естетическа, културна и гражданска чувствителност. Всички образователни структури осигуряват необходимата информация, за да могат родители и ученици да направят най-подходящия за тях образователен избор.</p>
<p>Как да го постигнем?</p>	<p>~~В национален контекст е необходимо качеството на образованието да се дефинира като измерима величина, която характеризира едновременно системата и процесите, които протичат в нея. Качеството е свързано със способността на системата да реагира на променящите се реалности в света и да удовлетворява променящите се заедно с тях обществени и индивидуални образователни потребности. Процесът на оптимизиране на системата в най-съществените ѝ аспекти — управление, образователна среда и услуги, преподавателски практики и квалификационни форми, мониторинг — пряко влияе на качеството на образованието, а това прави необходимо измерването на неговите показатели.~~ За повишаване качеството и актуалността на образователната система в България следва да предприемем следните мерки:</p> <p>1. Изготвяне на анализ на системата за качество в българското образование, който да гарантира че предлаганото и финансирано с публични средства образование е съобразено с интересите на своите потребители.</p>

Page: 12

Author: Павел
 Subject: Маркирано
 Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

T Мисля, че "учещ" е далеч по-уместно от "обучаван". "Обучаваният" е един пасивен обект, докато "учещият" е всичко друго, но не и пасивен обект. Пожеланието ми е лека-полека да се разкачваме от вехтото разбиране за училището - като институция, грижеща се да пълни нечи празни глави. Нека възприемаме децата и младите като съвсем пълноценни личности.

Author: Павел
 Subject: Маркирано
 Date: 13.12.2009 г. 20:50:12

T Виж коментара в другия документ.

Author: Павел
 Subject: Задраскано
 Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

T Ненужно пояснение, размиващо само горната дефиниция.

Author: Павел
 Subject: Въмъкнато
 Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

T "отчитане и контрол на качество[то]"

Author: Павел
 Subject: Маркирано
 Date: 01.12.2009 г. 21:40:03

T Анализът на системата за "[отчитане и контрол на] качеството" не може сама "да гарантира" каквото и да е!
 Една система за отчитане и контрол на качеството е ефикасна и може да доведе до създаване на благоприятни условия за постигането на целите процеси САМО АКО е интегрална част от цикличния процес за постоянно подобряване, т.е. цикъла от Планиране --> Внедряване/Изпълнение --> Контрол --> Корекции и отново Планиране --> Внедряване --> Контрол --> Корекции и т.н.
 Контролът има смисъл само когато е част от горния цикъл!!! Иначе не.

2. **Изработване на система** от индикатори ~~за ефективност на образованието, чийто резултат е свързан със създаването на единна система~~ за оценяване на ученици, учители и училищна среда, която е ~~най-надеждният гарант~~ за единното и дългосрочно управление на качеството на образователния продукт.

3. **Създаване на условия** за включване на българската образователна система в сравнителни анализи за качеството на образователния продукт в контекста на общите европейските изисквания.

4. **Изграждане на учебни програми** с интегрирано съдържание. Тяхната основна цел е да гарантират мобилност на образователния продукт, като осигурят надграждане с все по-динамично съдържание в най-важните предметни области (български език и литература, чуждоезиково обучение, математика и информационни технологии гражданско образование).

5. **Осигуряване** на по-голяма практическа приложимост на обучението и ориентирането му към конкретни резултати.

6. **Доразвиване и усъвършенстване** на системата за външно и вътрешно оценяване.

7. **Изграждане на система за психологическо обслужване** на образованието и засилване възпитателната работа с децата и учениците с оглед пълноценно личностно развитие, което се изразява в разширяване и стимулиране на формите за обучение и възпитание в дух на демократично гражданство и патриотизъм, ~~здравно~~ и екологично възпитание, потребителска култура, физическа активност и спорт.

8. **Изграждане на ефективна система за квалификация** и кариерно развитие на педагогическите кадри.

9. **Подобряване качеството** на професионалното образование и осигуряване на условия за по-ефективни връзки с бизнеса.

10. **Усъвършенстване** на модела за управление на училищата и на училищната мрежа.

11. **Усъвършенстване** на системата за инспектиране в образованието и подобряване на контролната дейност чрез изграждане на цялостна система за инспектиране с оглед провеждане на периодична оценка на училищната среда, на работата на директорите и на учителите.

12. **Прилагане** на система от критерии за качество с академична и пазарна ориентираност.

13. **Усъвършенстване** на системата за акредитация чрез

Author: Павел
Subject: Зачеркнато
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

T Предложението ми е да замените задрасканото с думите "за отчитане на образователните резултати и ..."

Author: pavel
Subject: Barra
Date: 01.12.2009 г. 21:42:43

T "Сериозна предпоставка" ми се струва по-подходящо от категоричното "най-надежден гарант".

Author: pavel
Subject: Nota
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

T Боя се, че не разбирам какво иска да каже тази фраза. При всички положения мисля, че "учене" е по-добре да замести "обучение" и "учащ" да замести "обучаван" навсякъде в документа.

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:48:56

T На стр. 35 говорите за инструмента "Национална програма за квалификация и преквалификация". Това тук би трябвало да е резултат от тази програма или част от тази програма? Това обсъждане можеше да се избегне с ичерпването на темата тук и само тук.

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

T "Преосмисляне" стои много по-добре тук. "Усъвършенстване" на днешната ситуация звучи цинично, защото, според мен, сме много далеч не от съвършенството, ами от простото благоприятие.

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

T Виж предишната забележка.

Author: pavel
Subject: Nota

Comments from page 13 continued on next page

2. **Изработване на система** от индикатори ~~за ефективност на образованието, чийто резултат е свързан със създаването на единна система~~ за оценяване на ученици, учители и училищна среда, която е ~~най-надеждният гарант~~ за единното и дългосрочно управление на качеството на образователния продукт.

3. **Създаване на условия** за включване на българската образователна система в сравнителни анализи за качеството на образователния продукт в контекста на общите европейските изисквания.

4. **Изграждане на учебни програми** с интегрирано съдържание. Тяхната основна цел е да гарантират мобилност на образователния продукт, като осигурят надграждане с все по-динамично съдържание в най-важните предметни области (български език и литература, чуждоезиково обучение, математика и информационни технологии гражданско образование).

5. **Осигуряване** на по-голяма практическа приложимост на обучението и ориентирането му към конкретни резултати.

6. **Доразвиване и усъвършенстване** на системата за външно и вътрешно оценяване.

7. **Изграждане на система за психологическо обслужване** на образованието и засилване възпитателната работа с децата и учениците с оглед пълноценно личностно развитие, което се изразява в разширяване и стимулиране на формите за обучение и възпитание в дух на демократично гражданство и патриотизъм, здравно и екологично възпитание, потребителска култура, физическа активност и спорт.

8. **Изграждане на ефективна система за квалификация и кариерно развитие** на педагогическите кадри.

9. **Подобряване качеството** на професионалното образование и осигуряване на условия за по-ефективни връзки с бизнеса.

10. **Усъвършенстване** на модела за управление на училищата и на училищната мрежа.

11. **Усъвършенстване** на системата за инспектиране в образованието и подобряване на контролната дейност чрез изграждане на цялостна система за инспектиране с оглед провеждане на периодична оценка на училищната среда, на работата на директорите и на учителите.

12. **Прилагане** на система от критерии за качество с академична и пазарна ориентираност.

13. **Усъвършенстване** на системата за акредитация чрез

Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

Точките 12, 13, 15, 17 се отнасят до науката, ала сте ги вкарали в това направление! Аз връзка между тези точки и онези от 1 до 11 не мога да открия. Да не би да сте пропуснали да създадете едно направление посветено на науката?

	<p>поставяне на НАОА в конкурентна среда и създаване на възможност за извършване на акредитация от чуждестранни агенции, членуващи в ENQA или вписани в Европейския регистър на агенциите за оценяване на качеството (EQAR).</p> <p>14. Утвърждаване на гъвкавостта като основен организиращ принцип на висшето образование, а именно значително увеличаване на възможностите за избор пред студентите във всички сфери на университетското обучение – достъп, методи, организация, подкрепа, завършване – съпътствано от прилагане на механизми за подобряване на неговото качество.</p> <p>15. Подкрепа за развитието на млади учени и специализанти - докторанти, постдокторанти.</p> <p>16. Гарантиране на ефективното участие на България в процеса на вземане на решения на ЕС в областта на образованието, обучението и признаването на професионални квалификации.</p> <p>17. Насърчаване на академичния обмен в рамките на международни договорености.</p> <p>18. Създаване на условия за развитие на дарбите при децата и младите хора чрез нов подход в политиката, който да интегрира ресурсите – материални и професионални – към ранната диагностика и откриването на дарбите, към тяхното развитие и отглеждане и към създаване на добри условия за нейното реализиране.</p>
<p>Какво е актуалното състояние у нас?</p>	<p>Много от учениците напускат образователната система без достатъчна подготовка за икономика, основана на знания. Значителна част от тях не продължават образованието си на по-високо ниво, а онези, които остават в системата, не придобиват необходимите умения и компетенции и не отговарят на изискванията на работодателите.</p> <p>Наблюдава се трайна тенденция към спад на грамотността у нас. Например повече от 50% от петнадесетгодишните българи бележат много ниски резултати на теста по четене на PISA 2006.</p> <p>НАОА не съдейства за осигуряване на реална сравнимост на висшите училища и за създаване на публично доверие към тази отговорна институция. Липсата на ясни правила за обвързване на оценките със системата за поощряване или санкциониране на висшите училища на практика не стимулира подобряване на качеството. Не се признават акредитации от чужди агенции за акредитация.</p>

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

Т Въпросът тук за признаването на българските дипломи ли е? Формулирано е зле и мисля, че спокойно може да отпадне.
Не виждам връзка между участието на България във вземането на решенията на Съюза и повишаването на качеството на българското образование.

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

Т Дано това да не означава прехвърляне на ресурси от "бездарните" към "особено надарените", защото ще е много тъжно.
Аз съм убеден, че бездарни деца няма. Това, че дарбата на някои деца (може би на повечето) не е в областите на знанието, попадащи в обсега на формалното образование, е един от големите проблеми на образованието в световен мащаб и е тема за голяма дискусия.

Author: pavel
Subject: Nota
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

☺ Можете да го кажете и така:
"По настоящем българското училище не дава нито възможности, нито гаранции за качествено образование (оставяме "европейско"-то настрана). Децата и младежите, както и учителите и директорите, не са достатъчно мотивирани да остават в системата, за да работят за повишаването на знанията и уменията си."
Постановките ви относно висшето образование и науката не мога да коментирам.

	<p>Българските висши училища, от своя страна, вече са изправени пред нарастваща конкуренция на университетите в чужбина.</p> <p>Съществуват реални проблеми, свързани с издаването на Европейското дипломно приложение и формалното прилагане на Европейската система за натрупване и трансфер на кредити (ECTS).</p> <p>Действащата на този етап система за натрупване и трансфер на кредити все още не е хармонизирана със съвременните европейски ECTS стандарти, които отчитат равнопоставеността между учебното натоварване и резултатите от обучението. Затова много студенти срещат затруднения при признаване на присъдените им ECTS кредити в условията на мобилност.</p> <p>Не са създадени предпоставки за превръщане на университетите в научно-изследователски центрове.</p>
<p>По-важни национални програми, финансирани от държавния бюджет и европейски програми, администрирани от МОМН, които ни помагат в процеса на работа по приоритетното направление</p>	<p>НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Оптимизация на училищната мрежа”, чрез която осигуряваме възможност на всяко дете да получи съизмеримо по качество образование. • „Квалификация”, чрез която осъществяваме конкретни действия за поетапно преодоляване на дефицита на квалифицирани учители по чужд език, информатика и информационни технологии и подготовка на системата за въвеждане на новата структура на средното образование. Програмата включва разработка, апробация и внедряване на инфраструктура на е-среда за съчетано учене за нуждите на училищните директори; изграждане на капацитет сред психолозите и педагогическите съветници в системата на образованието за създаване на сигурна и безопасна среда в училище чрез прилагане на общоучилищни мерки и подходи за изграждане на позитивна дисциплина и за превенцията на насилието. • „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в училище”, чиито цели са свързани с бързото и навременно въвеждане на съвременните технологии в образователния процес. • „Енергоефективно саниране на училищни сгради”, чиято цел е да подпомогне: намаляването на енергийните разходи на училищата и облекчаването на бюджетите за режимни разноски; намаляване емисиите на вредни вещества в околната среда; подобряване на микроклимата в училище и създаване на условия за нормално протичане на учебния процес; подобряване на санитарно-хигиенните условия и намаляване на загубите на енергия и водни ресурси. • „Модернизация на материалната база в училище”,

Author: pavel

Subject: Nota

Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

Изреждането на активните национални и европейски програми не добавя стойност на този документ.

Читателят може да остане с впечатлението, че всички проблеми са вече идентифицирани и че са намерени евентуалните им решения - дейностите по тези програми. Ала всички знаем, че това не е така. (Виж и в другия документ на стр. ...)

Фактът, че има активни програми в най-добрия случай говори, че има едни неща, за които са предвидени едни пари, но без да се знае дали някой върши нещо наистина полезно по въпроса. Настоящият документ трябва просто да информира как се замерва (добре)свършената работа и какво предвиждате, че ще бъде постигнато за година-2-3. И още, обяви като тази, че има национални програми като „Оптимизация на училищната мрежа”, чрез която осигуряваме възможност на всяко дете да получи съизмеримо по качество образование.” звучи несериозно.

This page contains no comments

която цели възстановяване и модернизиране, създаване и поддържане на обекти, съоръжения и инфраструктура чрез съвременни технологии за гарантиране на висока функционалност и максимална сигурност при експлоатация.

- **„Училището – територия на учениците”**, която цели да задържи учениците по-дълго време в училище, чрез предоставяне на възможност за работа по различни интерактивни инициативи, събития, проекти.
- **„За въвеждане на система за национално стандартизирано външно оценяване”**, чиято основна цел е задължителното оценяване на знанията и уменията на учениците в края на всеки образователен етап (IV, VII, XII клас) чрез национални стандартизирани изпити.
- **„Съфинансиране от министерството на образованието и науката на общински инвестиционни проекти, насочени към подобряване на материалната база в училищата”**. Целта е да се приложи адекватен на реформата в системата подход, който да позволи приемственост и установяване на трайна тенденция към достигане на съвременните европейски и световни стандарти по отношение състоянието на сградния фонд, обзавеждане и оборудване, сигурност и ефективност при експлоатацията на материалната база.
- **„Диференцирано заплащане”**, чиято цел е да мотивира развитието на учителите като ключов елемент от системата за повишаване на качеството и ефективността на образователно-възпитателния процес.
- **„Модернизиране на системата на професионалното образование”**, чиято цел е да подпомогне осигуряването на материална база в съответствие със съвременните изисквания на пазара на труда чрез финансово ангажиране както на бюджетни средства, така и чрез съфинансиране от страна на работодателите.
- **„С грижа за всеки ученик”**, с която осигуряваме възможност за допълнително обучение както на деца с изяви способности, така и на деца, които имат проблеми с усвояване на учебния материал. Програмата мотивира учителите за работа с учениците, отчитайки индивидуалните им способности и интереси.
- **„Роден език и култура зад граница”**, чиято цел е да подобрява условията за осъществяване на образователно-възпитателни дейности, съдействащи за укрепване на българската духовност, за съхраняване и развиване на чувството за национална принадлежност.
- **„Закрила на деца с изяви дарби”**

ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ:

This page contains no comments

- **Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"** – оперативна ос 3: „Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието“. По-важни програми: „ИКТ в образованието“; „Повишаване на квалификацията и създаване на условия за кариерно развитие на учителите, преподавателите във висшите училища и директорите“; „Повишаване квалификацията и/или придобиване на нова професионална квалификация на учителите и педагогическите кадри в детските градини, училищата и обслужващите звена в системата на образованието“; „Разработване на програми и обучения за директорите на училищата, детски градини и обслужващи звена в системата на образованието“; „Повишаване квалификацията на преподавателите във висшите училища“; „Подпомагане въвеждането на делегираните бюджети“; „Разработване на система за оценка на качеството на средното образование и рейтингова система за висшите училища в Република България“; „Училищни и студенски практики“; „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени“; „Училището привлекателно за младите хора“; „Развитие на практически умения на учениците от общото образование“.
- **Програма „Коменски“**, насочена към първата фаза на образованието – от предучилищната и началната до гимназиалната степен. Нейните цели са насочени към усъвършенстване качеството на училищното образование и процесите на формиране на личността на учениците.
- **Програма „Еразъм“**, насочена към повишаване качеството на висшето образование. Спомага изграждането на Европейското пространство за висше образование и насърчава иновативните процеси и трансфера на знания и технологии във висшето образование.
- **Програма „Леонардо да Винчи“**, която поддържа и осъществява политиката за професионално образование и обучение на страните-членки на ЕС, като се съобразява със съдържанието и организацията на тази политика в съответната страна.
- **Програма „Стипендии“ на финансовия механизъм на ЕИП**. Неговата цел е да засили сътрудничеството между България и страните от ЕИП ЕАСТ (Норвегия, Исландия и Лихтенщайн) в областта на висшето образование и изследванията, като предоставя стипендии за студенти, преподаватели и административни служители в български висши училища и за изследователи от български научни организации с цел обучение, изнасяне на лекции, обмяна

	на опит, провеждане на изследвания в страните от ЕИП ЕАСТ.
--	---

Page: 18

Author: pavel
Subject: Nota
Date: 01.12.2009 г. 21:28:56

 Под това стратегическо направление, както и под всяко друго(!), трябва да има секция с индикатори и актуалните им стойности.

ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП ДО ОБРАЗОВАНИЕ И ОТВАРЯНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

Какво означава това?	<p>Равният достъп не просто до образование, а до качествено образование е пряко свързан със създаване на условия за устойчиво развитие.</p> <p>Интегрираната политика, която министерството осъществява в сферата на образованието, позволява да се обединят ресурсите. Достъпът до образование означава създаване на условия и среда не само на училищно и университетско ниво, но и мрежа от услуги и инфраструктура, които да улесняват всички да упражняват правото си на образование.</p> <p>~~На училището се възлагат сериозни надежди да изиграе решаваща роля в борбата срещу бедността и да бъде възникващ фактор срещу изключването от обществото на големи групи хора. Промината на училищната среда, както и изграждането на необходимата инфраструктура и мрежа от услуги, са от голяма важност за сериозни рискови групи като хората с увреждания, хората от етническите малцинства и най-вече ромите, които са все още сегрегирани; хората, които поради различни причини са отпаднали от образователната система и не са конкурентоспособни на пазара на труда.~~</p>
Как да го постигнем?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Като прилагаме принципите на включващото образование за децата, учениците и студентите при разработване на образователните програми, отпечатване на учебници, подготовка на преподавателския екип и осигуряване на архитектурен, информационен и комуникационен достъп в училищата и университетите. 2. Като оптимизираме и реформираме специалните училища, които да предоставят възможност за развитие на децата със специални образователни потребности и с девиантно поведение. 3. Като осигурим достъп до качествено образование на децата и учениците, за които българският език не е майчин (деца от етническите малцинства, деца на мигранти и на бежанци), чрез насърчаване на ранно детско образование и развитие, работа с родителите, изграждане на толерантна образователна среда, която стимулира приемането на „различния“. 4. Като изградим толерантна мултиетническа среда в българското училище. За тази цел е необходимо разработване и по-широко прилагане на специализирани програми за обучение в етническа толерантност на ученици, учители и родители, изучаване на културните особености и обичаите, възпитаване в толерантност и разбирателство.

Author: pavel
Subject: Barra
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

~~Т~~ Ненужно!

Освен това достъпът до образование самичък не може да изчерпи темата "Отваряне на образователната система".
Образователната система е съставена от повече елементи (виж "Схемата на Системата образование" на *Новото образование*), сред които особено важно е отварянето ѝ, поставено от нас в частта *Философия*.
Разкапсулирането на системата трябва да стане, като вземането на решения бъде прехвърлено от *центъра* към *периферията*. Екипът на Новото образование има предложения как това да става - един от методите се нарича *Софиокрация* (временен консултативен граждански форум за формулиране на "отношение" или управленско решение) - и е готов да участва в организирането на форуми от този тип.

	<p>5. Като създадем мрежа от услуги за децата от уязвимите малцинствени групи, които се нуждаят от допълнителна образователна подкрепа за изравняване на стартовите им позиции с тези на останалите деца.</p> <p>6. Като създадем подкрепяща среда от услуги, която да улесни осъществяването на включващо образование на децата със СОП.</p> <p>7. Като насърчим „отваряне” на висшето образование към социално слаби групи чрез ефективното стартиране на системата за студентско кредитиране и с децентрализацията на системата.</p> <p>8. Като възстановим дарителския фонд към МОМН за подпомагане на ученици и студенти, застрашени от отпадане от системата поради финансови проблеми.</p>
<p>Какво е актуалното състояние у нас?</p>	<p>Все още е висок процентът на преждевременно отпадащите от училищната система, които не се записват за някакво обучение и не се включат в пазара на труда. Съществуват социални групи, при които степента на риск за нормалното физическо, социално и психическо развитие на децата е по-висока. Твърде сериозен е проблемът при етническите малцинства, като особено тревожно е положението на децата от ромски произход. Причините са добре известни – ниски доходи, висока степен на безработица, лош бит, културна изостаналост, недостатъчно високо или подходящо образование и др. Изолацията на ромите в отделни квартали и ромски гета възпрепятстват образователната интеграция и намаляват шансовете им за професионална и личностна реализация.</p> <p>Висока е степента на агресия сред учениците. Липсва компетентност за изграждане на училищни политики, свързани с превенцията на тормоза и насилието.</p> <p>На този етап има приет Национален план за интегриране на децата със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания в системата на народната просвета, но той си остава повече като едно добро пожелание, защото неговото изпълнение е изолирана политика на министерството, не е обвързано с ясен финансов разчет, с конкретни отговорности и времеви график. Липсва официална статистика за броя на децата с увреждания, които не получават училищно образование. Достъпът на децата със СОП е затруднен, защото все още: 1). Училищните сгради са без асансьори и с неприспособени стълбища; сервизните помещения не са пригодени за ползване от деца с увреждания; обзавеждането на класните стаи е неподходящо</p>

This page contains no comments

	<p>и липсва специализиран транспорт до учебните заведения; 2). Ограничен е достъпът на децата със специфични образователни потребности до учебното съдържание поради липсата на методика за обучението им, на подходящи учебници и на подготвени педагози за работа с тези деца; няма практика да се изготвят индивидуални учебни планове; 3). Липсва адекватна подкрепяща среда от услуги, които биха улеснили децата и техните семейства при интегрирането им – възможност за допълнителни занимания в и извън училището, ресурсни учители, занимания в свободното време и др.</p>
<p>По-важни национални програми, финансирани от държавния бюджет и европейски програми, администрирани от МОМН, които ни помагат в процеса на работа по приоритетното направление</p>	<p>НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Национална програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст, като се осигурят условия за достъп до образование на тези ученици без разлика по отношение на етническа принадлежност, пол, произход и вероизповедание чрез създаване на възможност за всеки да се обучава независимо от неговото местоживееие и икономическо положение чрез следните оперативни направления: “Осигуряване на учебници и учебни помагала за учениците в I – IV клас в държавните, общинските и частните училища в Република България”; “Оптимизиране на училищната мрежа чрез осигуряване на превоз до държавните и общинските училища за ученици в основната образователна степен”; “Осигуряване на закуска и/или плод, и/или мляко (чай), включително млечно-кисели продукти на всеки ученик в I - IV клас и в подготвителните групи и класове. • “Създаване на достъпна архитектурна среда в училищата за интегриране на деца със специални образователни потребности”. • „С грижа за всеки ученик” – модул “Осигуряване на допълнително обучение на учениците за повишаване на нивото на постиженията им по общообразователна подготовка”. • „Модернизация на материалната база в училище” – модул „Създаване на достъпна архитектурна среда”. • „ Образователна интеграция за деца и ученици от етническите малцинства”. • „Училище без насилие” – модел на МОМН, УНИЦЕФ и ДПБ за обща училищна политика срещу насилието и тормоза. • „Стипендии на ученици след завършено основно образование”. • „Ученически общежития (средства по стандарти)”. • „Транспорт на ученици”. • „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства”.

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

T (Повтарям забележката си от стр. 15.)

Изреждането на активните национални и европейски програми не добавя стойност на този документ.

Читателят може да остане с впечатлението, че всички проблеми са вече идентифицирани и че са намерени евентуалните им решения - дейностите по тези програми. Ала всички знаем, че това не е така. (Виж и в другия документ на стр. ...) Фактът, че има активни програми в най-добрия случай говори, че има едни неща, за които са предвидени едни пари. Но без да се знае дали някой върши нещо наистина полезно по въпроса. Настоящият документ би трябвало да посочва доколко дейностите по програмите постигат целите си и доколко тези цели са съобразени с дефиницията за "качествено образование".

Author: pavel

Subject: Nota

Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

И под това направление, както под всички други, трябва да има секция с индикаторите и актуалните им стойности.

- „Средишни училища - средства за целодневна организация на учебния ден и столово хранене”.
- „Създаване на достъпна архитектурна среда в училищата за интегриране на деца със специални образователни потребности”.

ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ:

- **Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"** – оперативна ос 4: „Подобряване достъпа до образование и обучение”. По-важни програми:
„Създаване на благоприятна мултикултурна среда за практическо прилагане на интеркултурно образование и възпитание”; „Да направим училището привлекателно за младите хора”; „Образователни услуги за ученици, изоставящи от учебния материал”; „Подпомагане на обучението на деца и ученици със специални образователни потребности”; „Интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система”; „Развитие на дистанционни форми на обучение”; „Студентски стипендии за равен достъп до образование и повишаване мотивацията за по-добри резултати”.

РАЗВИВАНЕ НА УСЛОВИЯ И СРЕДА ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРАКТИКА НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА КОНЦЕПЦИЯ ЗА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”

<p>Какво означава това?</p>	<p>Образователната концепция “Учене през целия живот” (или непрекъснато образование) открива възможности пред конкретния човек за динамичен и смислен живот, за лична професионална кариера и добри перспективи.</p> <p>Динамиката на съвременната икономика налага постоянно повишаване квалификацията на хората, усвояване на нови знания и умения с цел по-голяма приспособимост към нуждите на трудовия пазар.</p> <p>Ученето през целия живот не само спомага за поддържане на висока конкурентоспособност и на потенциални възможности за осигуряване на заетост, но то е и най-добрият начин за борба със социалното отхвърляне. Заетостта очевидно е ключовият резултат от успешното образование, но социалната интеграция е нещо повече от една добре платена работа. Всеки човек трябва да може да се възползва от откритите образователни перспективи по свой собствен избор, което означава, че системите за образование и обучение трябва да се приспособят към индивидуалните потребности и търсения.</p> <p>Затова училищата, институциите на висшето образование и неправителствените организации трябва да подготвят работната сила за учене през целия живот, което излиза извън рамките на консервативната образователна система и включва неформално обучение.</p>
<p>Как да го постигнем?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Като развиваме ефективни партньорства между университети, работодатели и неправителствени организации за практическата реализация на непрекъснатото образование. 2. Като подсигурим и насърчим достъпа до различните форми на непрекъснато образование с цел придобиване на необходими нови умения. 3. Като предложим нови подходи и стандарти в преподаването и ученето, които следват и прилагат в България световните стандарти за учене през целия живот. 4. Като разработим система за оценяване и валидиране на ученето през целия живот. 5. Като разработим Национална квалификационна рамка за учене през целия живот, която да отчита резултатите от обучението.
<p>Какво е актуалното</p>	<p>Образованието и обучението за възрастни не е</p>

Page: 23

Author: pavel
Subject: Nota
Date: 01.12.2009 г. 21:29:20

Добра работа!

Ето, това е една от най-хубавите ви стратегии! Тя би трябвало да съдържа и подсказване за инструментите, които ще използва, или да препраща към това, което във вашия инструментариум сте нарекли "Мобилизиране усилията на всички заинтересовани страни".

Author: pavel
Subject: Nota
Date: 01.12.2009 г. 21:29:35

Липсват други 2 важни точки:

-- Една, която да говори за мотивирането на човек да учи цял живот, защото ако работим само за повишаване на способностите му, но забравим за мотивацията, или обратното, все едно че сме работили напразно. (Припомням, че един резултат е продукт от *мотивацията* умножена по *способностите* на един индивид).

-- Друга, която да говори за децентрализацията, т.е. приземяването на системата - планиране, изпълнение, контрол и взимане на решения за коригирането на линията от хората, които са най-пряко засегнати, значи и заинтересовани, от нейното ефективно функциониране (Виж също стр. 19).

състояние у нас?	<p>разпространена практика в България. ~~Една от целите в сферата на заетостта, записана в документите от „Лисабон“, се отнася именно до „учене през целия живот“ и залага ередното равнище на участие в такива дейности за страните-членки на ЕС до 2010 г. да достигне 12,5% от работещите възрастни хора (възрастова група 25-64 год.).~~ По данни от проучване на работната сила на Евростат (2005 г.) България отчита най-слаба позиция сред страните-членки на ЕС: едва 1,3% от включените в проучването работници и служители твърдят, че са били обучавани през последните 4 седмици преди проучването. Според Националния статистически институт за обучението на населението от 25 до 64 години през 2007 година процентът на участие на българските граждани във формите за учене през целия живот е нараснал. Над една трета (36,4%) от населението на възраст 25-64 г. е участвало в поне една от формите на формално и предимно на неформално обучение през периода от 12 месеца преди интервюто в края на 2007 година. Незначителни са различията при участието на лицата от двата пола – 37,9% за мъжете и 35,0% при жените. ~~Интерес представлява фактът, че само 19,7% от тези, които са участвали в някакво формално или неформално обучение, желаят да се включат и в други подобни дейности. Останалите 80,3% от участниците не желаят да се занимават с други подобни учебни дейности.~~ Тези данни оформят една нагласа на преобладаващата част от хората в активна трудова възраст (25-64 г.) да участват във формално или неформално образование или обучение само в необходимата за изследвания период степен и не желаят да разширяват участието си в други подобни учебни дейности.</p> <p>~~На базата на тези резултати бихме могли да насочим усилията в следните посоки: 1). Усъвършенстване на обучителния метод за възрастни и включване на интерактивни форми на преподаване, като казуси от практиката и симулации; 2). Нормативни облекчения за физически и юридически лица, каквато е практиката в други европейски държави, които да стимулират ученето през целия живот и непрекъснатите усилия за повишаване на знанията и уменията; 3). Обвързване на ученето през целия живот с кариерното развитие.~~</p>
По-важни национални програми, финансирани от държавния бюджет и европейски програми, администрирани от МОМН, които ни помагат в процеса на	<p>НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Квалификация на директори и учители” с модули “За квалификация на педагогическия персонал” и “За квалификация на директорите на училищата”. <p>ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оперативна програма “Развитие на човешки ресурси” – приоритетна ос 4: „Подобряване достъпа до образование и обучение”, програма „Ограмотяване на възрастни”.

Author: Павел
Subject: Зачеркнато
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46
Т Ненужно обяснение.

Author: pavel
Subject: Barra
Date: 01.12.2009 г. 21:30:21
Т Нещо ненужно и далеч не "представляващо интерес" за читателите на програмен документ като този.

Author: pavel
Subject: Barra
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46
Т Звучи пожелателно, а и не му е мястото тук. Да се говори за "насочването на усилията в посоки" на територията на едно "направление" обръква доста читателя. Мястото на този параграф е в частта "Как да го постигнем".

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46
Т (Повтарям забележката си от стр. 15.)
Изреждането на активните национални и европейски програми не добавя стойност на този документ.
Читателят може да остане с впечатлението, че всички проблеми са вече идентифицирани и че са намерени евентуалните им решения - дейностите по тези програми. Ала всички знаем, че това не е така. (Виж и в другия документ на стр. ...) Фактът, че има активни програми в най-добрия случай говори, че има едни неща, за които са предвидени едни пари, но без да се знае дали някой върши нещо наистина полезно по въпроса. Настоящият документ трябва просто да информира как се замерва (добре)свършената работа и какво предвиждате, че ще бъде постигнато за година-2-3.

работа
приоритетното
направление

по

- Програма “Грюндвиг”, насочена към всички възрастни, които искат да развият своите умения и квалификация. Тя предлага възможности за участие в европейски образователни проекти чрез индивидуална и групово мобилност.
- Оперативна програма „Административен капацитет”. Институтът по публична администрация, като второстепенен разпоредител с бюджетни линии към МОМН, е определен като един от директните бенефициенти по тази програма. Основната цел на програмата е насочена към повишаване капацитета на администрацията.

Page: 25

Author: pavel

Subject: Nota

Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

И под това направление, както под всяко друго, трябва да има секция с индикаторите и актуалните им стойности.

**СТИМУЛИРАНЕ ВЪВЛИЧАНЕТО НА МЛАДИТЕ ХОРА В
РАЗРАБОТВАНЕТО И ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА СЕКТОРНИ
ПОЛИТИКИ**

Какво означава това?	Грижата за младите хора е най-важна национална кауза, за да осигурим Европейско развитие на България. Затова създаването на благоприятни условия за училищно и университетско образование, за неформално обучение, за професионално, социално и личностно реализиране на младите хора, за участие в обществен и икономическия живот, за приобщаване в управлението на местно, областно и национално ниво, за връщане в България на обучаващите се в чужбина допринася за подобряването на демографската ситуация в страната и е значим фактор за преодоляване на кризата и за догонване Европейския съюз развитие и сближаване качеството на живот.
Как да го постигнем?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Като създадем благоприятна, насърчаваща и подкрепяща среда за качествена професионална реализация на младите хора на възраст до 29 години в България. 2. Като създадем условия за насърчаване на младежкото предприемачество. 3. Като улесним достъпа до качествени услуги за специална подкрепа на пълноценното личностно и обществено развитие на младите хора до 29 години в съответствие с потребностите и интересите им. 4. Като насърчаваме здравословния начин на живот сред младите хора. 5. Като стимулираме превенцията на социалното изключване на младежи на възраст от 18 до 29 години в неравностойно положение – младежи в специализирани институции, младежи с увреждания, младежи, напускащи специализирани институции, страдащи от различни зависимости, бивши затворници и други групи в риск. 6. Като развием доброволчество сред младите хора на възраст до 29 години като движеща сила за личностно развитие, мобилност, учене, конкурентоспособност, социално сближаване, солидарност между поколенията и формиране на гражданско самосъзнание. 7. Като осигурим възможности за пълноценното участие на младите хора на възраст до 35 години в гражданския живот и за приобщаването им към основните демократични ценности и стандарти. 8. Като насърчим създаването на привлекателна среда за

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 02.12.2009 г. 08:36:41

ТБоя се, че понятието "секторна политика" не е познато за читателите (а и за мен самия). Би било добре, ако поясните и кои са секторите, за които твърдите, че се ръководят или би трябвало да се ръководят от секторни политики и какво точно е една "секторна политика". Тук не става ясно "Какво означава това".
Ето какво чета аз: "Създаването на благоприятни условия за [7-8 неща] допринася за подобряването на демографската ситуация в страната и е значим фактор за преодоляване на кризата". Това ли е "Стимулиране въвличането на младите хора в разработването и осъществяването на секторни политики"?!? Звучи отвлечено.
Да не би да сте искали да кажете, че ще създавате необходимите условия младите:
- да могат да се образуват с желание в и извън училище,
- да се реализират като пълноценни личности и професионалисти,
- да участват с готовност в управлението на местно, областно и национално ниво,
- да се завръщат в България след като приключат ученето си в чужбина? ...

Липсват индикатори

(Въпросът с) наличието на индикатори е важен. Обяснявам защо: по време на търсенето им е възможно да стигнем до извода, че въпросната стратегия/ инициатива не е обоснована логически - че реализацията ѝ е химера или че не сме в състояние да я държим под контрол. (Припомням, че можем да контролираме само това, което можем да измерим. Другото не! Виж последната белжка на стр. 12) Не съм сигурен, че мога да си представя как ще замерим качеството (или може би количеството?) на "създадените условия за насърчаване на младежкото предприемачество" от т. 2 или нивото на "насърчаването на привлекателна среда за развитие на младите хора на възраст до 35 години в малките населени места и в селските райони" (т. 8).

Търсенето, намирането и представянето на подходящите индикатори и настоящите им стойности ще накара доста от тези точки да отпаднат, което ще стегне значително документа.

	<p>развитие на младите хора на възраст до 35 години в малките населени места и в селските райони.</p> <p>9. Като стимулираме активното участие на младите хора в превенцията на престъпността и правонарушенията.</p>
Какво е актуалното състояние у нас?	<p>Основна характеристика на младежката общност в България е нейната динамична промяна през последните 20 години. Хората, които се характеризират като младежи, т.е. лицата до 30 и малко над 30 години, изградиха своите основни ценности в периода на преход от тоталитарна към демократична, от затворена към пазарно ориентирана система.</p> <p>Най-ярко от младите се изразява стремежът към независимост и самореализация – подчертан стремеж към самостоятелни решения и индивидуален подход към живота. ~~Изследванията показват, че докато психологическата независимост на младия човек у нас силно нараства, то много по-силна е неговата социална и икономическа зависимост от родителското семейство, отколзото тя е била преди 20 години. През последното десетилетие активността на младите хора радикално се е преместила от обществено-политическия живот към частния икономически сектор.~~</p> <p>От 1989 г. насам населението на България е намаляло с над един милион души. Младите хора на възраст между 15- и 34-годишна възраст са намалели с повече от 300 000 души. Статистиката сочи, че ако днес хората на възраст между 15 и 34 години са близо 2 103 259 души, през 2015 г. броят им ще бъде 1 747 648, а след още 5 години – близо 1 555 852. Целевата прогноза на НСИ показва, че в периода до 2020 г. броят на младите хора ще намалява, като особено рязко това ще се отрази на възрастовите групи 15-19 г. и 20-24 г. След резкия спад на емиграционните настроения в периода 2002-2006 г. през последните години се наблюдава ново покачване на желанието за емиграция при младите хора, особено във възрастта 20 – 29 г. Положителното е, че се променя структурата на потенциалния емигрантски поток. Ако преди това бяха преди всичко високообразованите млади хора, то сега при тях наблюдаваме спад на емиграционните нагласи и намерения. Увеличението е при по-ниско образованите слоеве. Остава тревожният факт, че всеки осми млад човек има конкретни намерения в обозримо бъдеще да емигрира. Над една четвърт от младежите в страната – преди всичко средните специалисти и хората без трудова квалификация – проявяват интерес към временна трудова миграция в чужбина.</p> <p>Повече от три четвърти от младите хора на възраст от 15 до 34 години живеят в градове и само една четвърт в селата. Очертава се тенденция на най-голямо териториално движение по направлението “град – град”. Значително по-</p>

Page: 27

Author: pavel
Subject: Barra
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

T Тук е важен изводът, а не разказът. Последният само утежнява текста.

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:58:29

T Една графика би била много по-ясна и красноречива от тези статистики и прогнози. Освен това за демография говори вече частта "По значителни предизвикателства" (на стр. 10). Това връщане към вече засегнатата, но очевидно неизчерпана тема предизвика объркване и размиване на фокуса ѝ.

	<p>малки по брой и относителен дял са миграционните потоци по направлението "село - село". Броят на преселилите се от селата в градовете е по-голям, отколкото в обратното направление - "град - село".</p> <p>Основните предизвикателства за младите хора са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предизвикателства пред ученето — формално — и неформално; • предизвикателства пред младежката заетост; • предизвикателства пред младежкото предприемачество; • предизвикателства пред достъпа до информация и услуги; • предизвикателства пред гражданската активност; • предизвикателства пред младежкото доброволчество; • предизвикателства пред здравословния начин на живот; • предизвикателства пред младите семейства; • предизвикателства пред социалното включване на младите хора; • предизвикателствата на младежка престъпност; • предизвикателства пред развитието на младите хора в малките населени места и селските райони; • предизвикателствата пред управлението на младежката политика.
<p>По-важни национални програми, финансирани от държавния бюджет и европейски програми, администрирани от МОМН, които ни помагат в процеса на работа по приоритетното направление</p>	<p>НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Младежки дейности”, чиято цел е да стимулира гражданска активност сред младите хора. • „Младежки и информационно-консултански центрове”, чиято цел е информирани и повишаване капацитета на младите хора за работа по проекти и възможности за развитие. <p>ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Младежта в действие” с модули: 1). Младежта за Европа – младежки обмени; 2). Европейска доброволческа служба; 3). Младите на света – коопериране с партньорски държави; 4). Младежки работници и поддържащи дейности; 5). Европейско сътрудничество в младежката сфера.

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46
T Виж предишното.

Author: pavel
Subject: Barra
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46
T Намирам, че това изреждане утежнява ненужно текста. И не откривам никаква връзка между темата, която е (*Стимулиране*) *въвлечането на младите хора в работите по ...*, и прокламацията на тези "предизвикателства" и то в параграф озаглавен "Какво е актуалното положение".

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46
T (Повтарям забележката си от стр. 15.) Изреждането на активните национални и европейски програми не добавя стойност на този документ. Читателят може да остане с впечатлението, че всички проблеми са вече идентифицирани и че са намерени евентуалните им решения - дейностите по тези програми. Ала всички знаем, че това не е така. (Виж и в другия документ на стр. ...) Фактът, че има активни програми в най-добрия случай говори, че има едни неща, за които са предвидени едни пари, но без да се знае дали някой върши нещо наистина полезно по въпроса. Настоящият документ трябва просто да информира как се замерва (добре)свършената работа и какво предвиждате, че ще бъде постигнато за година-2-3.

Author: pavel
Subject: Nota
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46
T И под това направление, както под всяко друго, трябва да има секция с индикаторите и актуалните им стойности.

ПРЕВРЪЩАНЕ НА БЪЛГАРИЯ В СРЕДНОСРОЧЕН ПЛАН В СТРАНА, В КОЯТО ЗНАНИЕТО И ИНОВАЦИИТЕ СА ДВИГАТЕЛЯ НА ИКОНОМИКАТА

<p>Какво означава това?</p>	<p>Изграждането на общество и икономика на знанието изисква знание на високо ниво, което се изразява в създаването на нови, конкурентоспособни продукти и услуги. Научните изследвания, технологичното развитие и възможността да се превърнат резултатите от научните изследвания в икономически и социални ползи са ключови фактори за постигане на конкурентоспособност, благосъстояние и устойчив растеж.</p> <p>Създаването на икономическа и институционална среда, която насърчава използването на съществуващите и създаването на нови знания, ще допринесе за изграждането на общество, което е добре образовано и квалифицирано, за да създава, обменя и използва знание.</p>
<p>Как да го постигнем?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Като работим за интегрирането на България в Европейското изследователско пространство и участваме в инициативите за ефективното му управление. 2. Като засилим интеграцията между научните институти и звена на БАН, ССА и университетите в страната и връзката им с бизнеса и с приоритетите на обществото чрез преглед на научноизследователските дейности от външни комисии за оценяване с участието на признати международни и местни експерти. 3. Като оптимизираме обслужването и контрола на научната инфраструктура в България. 4. Като преосмислим институционалната среда за НИРД в България в контекста на тенденциите в световното развитие и осигурим условия за преминаване към една по-обединена структура и координация на по-високо управленско ниво. 5. Като подобрим диалога „учени-държава-общество“. 6. Като изградим “триъгълника на знанието” (образование – научни изследвания – иновации). 7. Като повишим дела на проектното финансиране при ясни показатели за изпълнение и съгласуваност с националните изследователски приоритети. 8. Като създадем виртуално пространство и провеждаме ежегодни срещи на утвърдени учени от българската диаспора.
<p>Какво е актуалното</p>	<p>Структурата на финансиране на науката е в обратна</p>

This page contains no comments

<p>състояние у нас?</p>	<p>пропорционалност в сравнение с тази на страните от ЕС. Най-голяма тежест поема държавният бюджет – над 2/3, а най-малка част – бизнесът; около 20 % са приходите от международни научни програми.</p> <p>Човешкият капитал в изследователския сектор е жизненоважен за идентифицирането, усвояването, адаптирането и внедряването на чуждите технологии. У нас съществува проблем с възрастовото разпределение и със социалния статус на учените. Възрастовата структура на учените е от регресивен тип, а настоящият Закон за научните степени и научните звания води до нерационално използване на научните кадри. Съществуват сериозни диспропорции в разпределението на учените по сектори, засягащи преди всичко броя на изследователите в частната сфера, като делът им е около 10 пъти по-нисък от този в ЕС.</p> <p>Обобщеният индекс на иновациите сочи, че България не само стои далече от средните равнища за ЕС, но няма база за сравнение с европейските лидери в тази сфера.</p>
<p>По-важни национални и европейски програми, администрирани от МОМН, или за които развиваме капацитет за привличане на средства в процеса на работа по приоритетното направление</p>	<p>НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Фонд „Научни изследвания” – финансира фундаментални изследвания и рискови разработки във всички области на науката. • Национален иновационен фонд при МИЕТ, чиято основна цел е насърчаване реализацията на научно-приложни изследователски и технико-икономически проекти, чрез които се внедряват нови или се усъвършенстват продукти, процеси или услуги. Стратегическите цели, които си поставя фондът, са повишаване конкурентоспособността на българската икономика чрез стимулиране на пазарно ориентирани научно-приложни изследвания, предназначени за индустрията, и създаване на условия за привличане на частни капитали за финансиране на иновации. • Споразумения за двустранно научно-техническо сътрудничество за подкрепа на научни изследвания и мобилност на учени на базата на съвместни проекти. <p>ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оперативна програма “Развитие на човешки ресурси” – приоритетна ос 3: „Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието”, Програма „Наука и бизнес”; „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени”.

This page contains no comments

- **Седма рамкова програма за научни изследвания, технологично развитие и иновации на ЕС**, която осигурява подкрепа за:
  - провеждане на високотехнологични научни иновативни изследвания на конкурсен принцип;
  - отделни учени и научни колективи за провеждане на върхови научни изследвания;
  - изграждането на мултинационални научни мрежи за провеждане на изследвания или координация на политики;
  - технологични платформи или инициативи на базата на публично-частно партньорство.
- **Седма рамкова програма на Европейската общност за ядрена енергия (ЕВРАТОМ)**, която включва научни изследвания в областта на ядрените изследвания и ядрените технологии и възможности за предоставяне на стипендии за млади учени.
- **Многостранни програми на база на 7РП**, насочени към координацията на научни политики и програми в държавите-членки на 7РП и към многостранни съвместни проекти в обхвата на дадена мрежа.
- **Програма за сътрудничество в областта на науката и техниката /COST/**, която включва осигуряване на възможности за изграждането на научни мрежи, за насърчаване на мобилността на млади и утвърдени изследователите, както и за стимулиране на дейности, свързани с публикационна активност и разпространението на знания.
- **Програма за конкурентоспособност и иновации**, която подкрепя иновативни проекти в стратегически за програмата области – енергия, енергийна ефективност, информационни и комуникационни технологии, предприемачество, иновативни научни изследвания, насочени към създаване на водещи пазари.
- **ИНТЕРРЕГ** – програма за насърчаване на регионалното сътрудничество и партньорство, в т.ч. дейности в областта на науката и иновациите. Осигурява възможности за реализиране на съвместни докторантски програми.
- **Трансгранични програми** за осигуряване подкрепа на приоритетни дейности между държави с общи граници или държави от един регион (например Черноморски, Югоизточна Европа) за развитие на

Author: pavel

Subject: Nota

Date: 01.12.2009 г. 21:58:49

Въпреки че отнася до сектор, по който не мога да взема отношение, няма съмнение, че и тук трябва да има секция с индикатори и актуалните им стойности.

общи регионални политики в различни области, в т.ч. научно-иновационна политика.

- **Европейска научна фондация** – действа като катализатор за развитието на науката, като обединява водещи учени и агенции, финансира изследванията с цел да обсъждат, планират и въвеждат пан-европейските инициативи. Подкрепя научни изследвания, научни мрежи, конференции с многонационално участие.
- **Съвместни изследователски центрове** – подкрепя научни изследвания в стратегически за ЕС области (например околна среда, ядрени изследвания, биотехнологии, здраве).

КАКВИ ИНСТРУМЕНТИ ЩЕ ИЗПОЛЗВАМЕ?

1. Повишаване на институционалния капацитет

- Нашият екип ще развива и модернизира структурите към Министерството на образованието, младежта и науката, които предоставят продължаващо обучение:

- Национален институт за обучение на директори**

Нашата цел е да осъществяваме обучение на новоназначени директори, да осъвременяваме и повишаваме управленските, организационните и финансовите им компетентности, обучение за използване на ИКТ в управлението, за разработване и управление на проекти, извършване на мониторинг на средата и оценка на кадрите.

- Създаване на структура за квалификация и преквалификация на педагогическите кадри**

Целта ни е да осъществяваме въвеждаща, поддържаща и надграждаща квалификация, чуждоезиково обучение, подготовка за използване на ИКТ в обучението, за интерактивни методи на преподаване, за разработване и участие в управление на проекти, обмяна на добри практики.

За постигане на по-добър диалог с учениците и родителите им е необходимо и осъществяване на подготовка за оказване на педагогическа и психологическа подкрепа, за общуване и социализация.

С оглед кариерното развитие на педагогическите кадри подкрепата им изисква консултиране за избор на форми и направления за квалификация.

- Институт по публична администрация**

Нашата цел е да превърнем Института по публична администрация в Европейска академия за управление, която да се развие като водеща обучителна институция в България, в Черноморския и Балканския региони.

Чрез прилагане на най-новите методи за обучение и предоставяне на висококачествено образование и обучение на хора, вземащи решения в държавната администрация и местното самоуправление, Академията, от една страна, ще подготвя следващото поколение управляващи в България и на европейско ниво, и от друга, ще подпомага процеса на интегриране на страните от региона в европейските структури, като подготвя държавна и местна администрация, способна да поеме предизвикателствата на съвременното обществено управление.

Академията ще постигне това чрез създаване на динамична и отворена форма на управление, развиване на сътрудничества и партньорства с образователни институции и неправителствени организации от страната и чужбина, чрез бързо и адекватно прилагане на съвременни форми на преподаване, проактивна позиция по отношение изработването на обучителните програми и въвеждане на нови актуални на европейско и световно ниво теми.

Успешно завършилите програмите на Академията ще изграждат общност от управленци, които споделят и отстояват в практиката нов политически

Page: 33

Author: Павел
Subject: Въмъкнато
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

Т Вмъквам думите "възможности за"
Вашият екип ще модернизира ред структури, които предоставят "възможности за продължаващо учене". **А не самото учене. (Забелязвате, че замених "обучение" с "учене" в съответствие с забележките си от стр. 12 и 13.)**

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

Т Мониторинг на коя среда? На работната среда на директорите? На учебната среда изобщо?

Author: pavel
Subject: Nota
Date: 01.12.2009 г. 22:00:31

Обръщам ви внимание, че е изключено официалните институции, вие сами, да постигнете всичко това! Нужно е да стимулирате и привличате в делата активното гражданство, неправителствените организации и заинтересованите местни общности с..., примерно, облекчаване на критериите за кандидатстване и получаване на пари по различни програми, плюс ефективната ви помощ/сътрудничество/консултация при кандидатстването им. (По настоящем за всяко кандидатстване са необходими близо 30 документа и гаранции, с които активното гражданство няма как да разполага.) Привличането и включването "в играта" на горните актьори се налага, защото те ще внесат нова енергия и сериозно конкурентно начало и ще разнообразят учебните форми и методи.

Author: pavel
Subject: Nota
Date: 01.12.2009 г. 21:24:46

Дано сте пресметнали правилно силите си. Инициативата е много амбициозна! Само че и тук говорите за "обучение", което би трябвало да е повече "подготовка", "учене". (Виж заб. на стр. 12-13.)

и граждански модел на поведение, основан на прозрачност, отчетност, отговорност и служене на гражданското общество.

- Усилията на нашия екип са насочени към укрепване капацитета на **Центъра за контрол и оценка на качеството на образованието (ЦКОКО)** с цел предоставяне на Министерството на образованието, младежта и науката на резултати и изводи от контрола, вътрешното и външно оценяване и от участието в международни изследвания. Анализът на показателите, характеризиращи качеството училищното обучение е необходимо условие за усъвършенстване на системата за оценка и контрол на средното образование. Ефективното използване на натрупаният емпиричен материал от проведените етапи на външно оценяване, от държавните зрелостни изпити и от участието в международни изследвания гарантира, че създаването на система за контрол и оценка на качеството на образованието показва как работят конкретният ученик и учител, къде е мястото на конкретното училище, как да бъдат идентифицирани проблемите и кои са мерките и дейности за разрешаването им.
- Нашият екип работи върху подобряване системата на управление на Министерството на образованието, младежта и науката; върху повишаване капацитета на министерството за формулиране, анализ и оценка на политики; върху въвеждането на елементи на програмно и ориентирано към резултатите бюджетниране в процеса на управление на бюджета, системата за стратегическо планиране и организационната структура на министерството.
- Целта ни е да оптимизираме процесите и процедурите, административни от Министерството на образованието, младежта и науката, както и да направим преглед и рационализиране на функционалната структура на министерството.
- Работим върху цялостната подготовка и въвеждане на ефективна система за **децентрализация на управлението на образователната система**, която да има установена нормативна рамка, без противоречия и с ясно разпределени права и отговорности между различните нива на управление заедно с прилежащите им финансови ресурси и с работещи и приложими механизми за контрол.

Принципите на новата система на разпределение на отговорностите следва да са обсъдени широко и да се познаят от всички български граждани:

- **Националните институции** (Министерски съвет, Министерство на образованието, младежта и науката) осъществяват формирането на националната образователна политика и контролират нейното спазване (чрез инспекции и системи за външно оценяване на резултатите на учениците, учителите и учебните институции).
- **Общините** създават условия за реализиране на националната политика с оглед характера и приоритетите на регионалното и местното развитие. Те разполагат с прозрачни за обществеността финансови и административни лостове за управление на средства, човешки и технически ресурси, могат да осъществяват оперативен контрол за разходването на средствата и управлението на материално-техническата база (МТБ) и ежегодно публикуват данни за състоянието на своята образователна мрежа. Те

Page: 34

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:31:27

Т Нека тази "децентрализация" означава прехвърляне не само на отговорности, но и на правомощия. Нека местните общности усетят тежестта и привилегията да решават какво и как да правят (как да събират и харчат пари за образованието на децата си например), така че децата им да не потеглят за големия град или далечни страни при първа възможност!

Author: pavel
Subject: Nota
Date: 01.12.2009 г. 21:31:42

Повтарям онова, което писах на стр. 12.)

Планирането, формирането на една политика, и контролът за спазването ѝ са все неща важни, но недостатъчни. Нужно е да затворим заедно, цикълът от Планиране --> Внедряване/Изпълнение --> Контрол --> Корекции и отново Планиране --> Внедряване и т.н.
Защо "заедно"? - Защото нито една институция сама, дори и при най-прецизно разпределение на отговорностите (от която все още сме далече!), не е в състояние да го затвори този благоденствен кръг. Нужни са общи усилия, широк диалог и съвместна работа.

съответно имат определено ниво на свобода да насочват ресурси към решаване на специфични образователни проблеми, които най-добре могат да диагностицират (отпадане, липса на определен профил професионално образование, сегрегация, мобилност на учителите в общината и пр.).

- **Училището** оперативно управлява ресурсите си въз основа на 4-5-годишна стратегия за развитие (с права, делегирани му от общината в областта на бюджета, човешките ресурси и разпореждането с МТБ), извършва вътрешна оценка на приноса на всеки учител и на резултатите постигнати от учениците.
- **Висшето училище** развива и осъществява своята дейност на принципа на академична автономия, но съгласно Закона за висшето образование и принципите на обществена отговорност.

2. Усъвършенстване на нормативната уредба

Нашата цел е да постигнем като краен резултат опресняване, отстраняване на противоречията и съобразяване на законодателната рамка на българското образование с образователните политики и с политиките на пазара на труда в ЕС. Предстои да бъдат разработени и публикувани по съвременен, достъпен и позволяващ оперативно актуализиране начин:

- **Нов закон в областта на образованието**, който цялостно и непротиворечиво да уреди всички отношения, които се развиват в системата на предучилищното възпитание и подготовка и училищното възпитание и образование;
- **Национална програма за квалификация и преквалификация, която да уреди в цялост системата за въвеждаща, поддържаща и надграждаща квалификация на педагогическите кадри;**
- Стандарт за инспектиране на системата;
- Стандарт за психологическо обслужване;
- Дългосрочна стратегия за развитие на висшето образование при отчитане на актуалните тенденции и потребности;
- Нов Закон за висшето образование;
- Нов Закон за развитието на академичния състав в Република България;
- Дългосрочна стратегия за развитие на младежките политики и Закон за младежта.

Нашият екип разработва **система за наблюдение, контрол и анализ** на прилагането на нормативната рамка, която система предвижда и възможност за сигнализиране при възникване на проблеми при прилагането ѝ от страна на образователните и научноизследователските институции и останалите субекти в образованието и науката – местни власти, бизнес, социални служби и пр.

3. Мобилизиране усилията на всички заинтересовани страни

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 13.12.2009 г. 20:46:17

ТНаясно сте, че новият закон или пакет закони трябва да замести повече от 300, действащи днес нормативни акта. Време е главният закон за образованието да е плод и отражение на едно ясно разбиране за *образованието като система*, т.е. на дълбокото разбиране на взимовръзките между *Философията, Правилата и методите* и *Ресурсите* на образованието. В противен случай новият проект рискува да е просто поредният... опит. Личното ми желание е да оставите достатъчно място за новите идеи, чиито носител без съмнение е и "Новото образование". В смисъл да превидите място и да стимулирате състезанието между цялостно-издържани закони, вместо да апелирате за съвместна работа по една единствена "зададена" идейна рамка - вашата (която, знаем, много трудно ще се различава радикално от съществуващата). Нужно е да има състезание между проектите, на повече колективи, вместо предявяването претенциите на повече колективи към един единствен проект.

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 22:14:18

ТТази програма би трябвало да е част от една "ВСЕОБХВАТНА ПОЛИТИКА за учителите", която да очертае принципите за професионално развитие (квалификация и кариера), заплащане и решаване на конфликтите, в които е въвлечен учител. Темата е засегната и стр. 13, където е посочена като стратегия. Изобщо, в тази част на документа подемате и допълвате неща споменати в стратегическите направления. Това преповтаряне е объркващо, а и инструментите така, както са - непривързани еднозначно към стратегиите - някакси увисват във въздуха. Читателят се пита "Ама, това сега какво е? Цел, стратегия за постигането на една цел или универсален инструмент?" Може би ще отговорите "Универсален инструмент. Та нали е точно в тази секция?!" Някой би могъл да отвърне, че "Усъвършенстването на нормативната уредба" е съвсем достойно да бъде стратегия, вместо да е просто универсален инструмент, защото по настоящем го няма никакъв.

За да провеждаме интегрирана образователна и научноизследователска политика и да осигурим прозрачност и съгласуваност на решенията и средствата за тяхното постигане, е необходимо мобилизиране на финансови, институционални и човешки ресурси чрез активни действия от страна на правителството и партньорство между различните държавни институции, местните органи на властта, работодателите, синдикатите, гражданските организации.

Особено важно е да провеждаме комуникационна политика за съдържанието на българското образование, насочена както към професионалните среди на образователната система, така и към широката публика.

4. Финансиране

Въвеждането на нов модел на финансиране и управление на финансовите ресурси в системата на училищното образование е положителна стъпка, която следва да бъде доразвита и продължена с мерки, коригиращи някои недостатъци, проявили се в хода на първоначалното му прилагане. Финансовите ресурси следва да бъдат насочени към постигане на целите на образователната политика. Достъпът до образование е безусловен принцип, осигуряването на който не трябва да зависи от социалния, здравословния, географския и етническият статус на децата и техните семейства, както и от финансовите ресурси на общината или на училището. Поетапното увеличение на средствата за образование и наука следва да бъде съпроводено с усилване на фокуса върху резултатите и подобряване на ефективността за използване на ресурсите.

Нашите усилия са насочени към:

- Усъвършенстване на механизма за диференциация на единните разходни стандарти. Включване на повече фактори, определящи различия в разходите на един ученик/едно дете, във формулата за разпределение на средствата.
- Обвързване на финансирането с целите на образователната политика. Включване на елементи като качество на обучението, посещаемост и брой на завършилите ученици в модела на разпределение на средствата в системата.
- Подобряване на механизмите за контрол, отчетност и отговорност при управлението на финансовите ресурси на ниво община и училище.
- Разширяване на броя на защитените училища на базата на обективни критерии. Предоставяне на допълнителни средства на защитените училища.
- Критичен преглед на съществуващите национални програми за развитие на образованието и на останалите инструменти за финансиране на системата. Формулиране и реализиране на предложения за повишаване на ефикасността на съществуващите програми и инструменти в контекста на целите на образователната политика, политиката на децентрализация и интегрирания подход за правене на политики.
- Повишаване на капацитета на образователните институции за оползотворяване на средствата от Европейския съюз.
- Създаване на условия за повишаване притока на публични и частни средства към системата на образованието. Регламентиране на възможности за привличане на частни ресурси в системата и за създаване на специализирани фондове за

Page: 36

Author: Павел
Subject: Въмъкнато
Date: 01.12.2009 г. 21:33:08

Т Въмъквам и думите "... и на работещите в сектора неправителствени формации"

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 01.12.2009 г. 21:32:23

Т Много хубаво намерение!
Моето желание е лека-полека да се разкачваме от фикс-идеята, че образованието, обществените училища (Внимание! Не частните!) трябва задължително да боравят с бюджетни пари получавани от Централата - МОМН или МФ, - която да им ги прехвърля с посредничеството на Общината. Има световни практики, при които фондовете за образование се пълнят от местни данъци, а не от държавен бюджет, и се разходват от местната общност (чрез свой легитимно избран колективен орган), която може да решава дали да прекарва парите си през Централата, или не. Тук *Новото образование* има много ясни идеи, които ще попаднат в подготвения от него *Закон за училището*.

финансиране на образованието. Насърчаване на проектното финансиране в системата.

- Подпомагане на усилията на общините за подобряване на материално-техническата база на училищата и детските градини и увеличаване на броя на местата в системата на предучилищното възпитание и подготовка.
- Ефективно стартиране на системата за студентско кредитиране.
- Подобряване на механизма за диференциация на нормативите за издръжка на един учащ в системата на висшето образование. Въвеждане на елементи на финансиране в зависимост от качеството на обучението.

Финансова децентрализация

Финансовата децентрализация е свързана не само с предоставянето на правомощия на по-ниските нива на управление по отношение формирането и разходването на бюджета, но и по отношение упражняването на административни права в управлението на системата. Нашите усилия са насочени към:

- Преминване от административно-разпоредителни функции на държавата в контролно-регулативни.
- Създаване на възможности за участие на местната власт в законодателните инициативи за реализиране на функциите им на обект и субект на регионалните политики на държавата.
- Осигуряване на условия за родителско и гражданско участие в управленската и финансовата дейност на училищата.
- Насърчаване осигуряването на допълнителен финансов ресурс в образованието чрез специализирани фондове.
- Финансиране на дейности за увеличаване капацитета на местните и училищните общности за привличане на средства от европейските фондове.

Ефективно и прозрачно използване на средствата по национални и европейски програми, което означава усвояване на ресурсите по предназначение, за добре планирани проекти с истинска европейска добавена стойност и по-добро постигане на целите като цяло.

5. Развиване на международни партньорства

- Координиране участието на България в работата на институциите на ЕС, чрез организиране изготвянето, съгласуването и внасянето за одобрение от СЕВ на позициите за заседанията на работните групи към ЕК и за КОРЕПЕР по въпросите на образованието, обучението, взаимното признаване на професионални квалификации, младежта, науката и изследванията.
- Организиране на работни срещи – брифинги с представители на посолствата на държавите-членки на ЕС в София.
- Координиране участието на Република България в работната програма „Образование и обучение 2020” на ЕС в изпълнение на Лисабонската стратегия.
- Организиране функционирането на лекторатите по български език и култура в чужди университети.
- Насърчаване изучаването на български език от чуждестранни българи.

Page: 37

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 13.12.2009 г. 20:46:01

Т Много хубаво, но ... е сложна работа, достойна да бъде издигната в самостоятелно стратегическо направление. Подкрепят това ми виждат всички последващи думи, като се започне от "Нашите усилия са насочени към..."
И е очевидно е, че децентрализацията, за която говорите тук, не е само финансова. Така че нека наричаме нещата с истинските имена - "децентрализация" и толкоз, и нека тя намери място сред целите/ стратегическите направления на управлението ви.

Author: Павел
Subject: Маркирано
Date: 13.12.2009 г. 20:44:33

Т "Осигуряване на условия за родителско и гражданско участие в управленската и финансовата дейност на училищата"... , попадащи в най-близкото обкръжение, бих добавил.
Участието на заинтересованите трябва да е на локален принцип, т.е. местната общност да се грижи за образованието на нейната територия. А не само майките и татковците да се грижат само за училището на детето си, което (училище) може да се окаже и на 20 км. от дома им! Последната практика всъщност е сред главните причини тук-там да изникват "острови на щастието" в едно море от посредственост. Нека не се залъгваме, че някакво евентуално категоризиране или издаване на атестати, или на емблеми, или на знаци за качество на училищата би подобрило с нещо ситуацията като цяло. (Дано сте изоставили изцяло тази идея на предшествениците ви.)

Author: pavel
Subject: Evidenziato
Date: 13.12.2009 г. 20:44:03

Т Казаното тук, за този "инструмент", е повторение и разширение на думите ви за съответствието на тази Програма със приоритетно направление 4 на Правителството (на стр. 8). Това ме кара да мисля, че и "Ефективното и прозрачно използване на средствата ..." е достойно да бъде самостоятелна цел/направление на управлението ви (точно както е "децентрализацията" в горната ми бележка).

- Насърчаване на академичния обмен в рамките на международни договарености.
- Подпомагане участието на Р България по линия на образованието в междуправителствени и регионални организации – ООН, ОИСР, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, Централно-европейска инициатива, Организацията за черноморско икономическо сътрудничество.

*ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1: Референтни документи

Приложение 2: Анализ на образователната и на научноизследователската система

Приложение 3: План за действие

* Текстовете на всички приложения ще бъдат представени допълнително в срок от 20 дни след публикуване в интернет страницата на МОМН на Програмата за развитие на образованието, младежките политики и науката в Република България (2009 – 2013 г.)

This page contains no comments